

Aantal vacatures deels hersteld van flinke terugval na corona-lockdown

Door de lockdown om de verspreiding van het coronavirus in te perken, is een deel van de economie tot stilstand gekomen en is het lastiger geworden om mensen te werven. Wat zijn daarvan de effecten op het aantal uitstaande vacatures? Een analyse van de hoeveelheid vacatures op Monsterboard.nl.

IN HET KORT

- Na de instelling van de lockdown daalde het aantal vacatures in eerste instantie erg sterk.
- Het gedaalde aantal vacatures lijkt deels een gevolg van uitstel te zijn, maar is deels ook reëel.

BARBARA BELFI

Onderzoeker aan de Universiteit Maastricht

LEX BORGHANS

Hoogleraar aan de Universiteit Maastricht

Momenteel heeft het coronavirus de hele wereld in zijn greep. Op last van de regering zijn, vanaf zondag 15 maart jongstleden, alle Nederlandse scholen, universiteiten, bibliotheken, horecagelegenheden en kapperszaken gesloten. Logischerwijs heeft deze lockdown ook grote gevolgen voor mensen die op zoek zijn naar een baan. Een deel van de economie is abrupt tot stilstand gekomen, en voor bedrijven en organisaties waarvan de activiteiten wel gewoon zijn blijven doorgaan, is het zeer lastig om nieuwe mensen te werven.

In dit artikel bekijken we daarom hoe het aanbod van nieuwe vacatures zich ontwikkelt. Hiervoor gebruiken we gegevens van de website van Monsterboard.nl. Op deze site wordt er dagelijks een overzicht geboden van vacatures die de afgelopen dag, de afgelopen week, de afgelopen veertien dagen of de afgelopen maand geplaatst zijn.

Vacatures afgelopen veertien dagen

Vanaf 23 maart hebben we dagelijks bijgehouden hoeveel van de in de afgelopen veertien dagen gepubliceerde vacatures er nog open staan. We hebben om een aantal redenen gekozen voor een termijn van veertien dagen. Ten eerste is de coronacrisis reeds voor 23 maart begonnen. Met de termijn van twee weken blikken we met deze index dus ook een beetje terug in de tijd.

Daarnaast leidt de crisis er mogelijk ook toe dat sommige vacatures eerder dan gebruikelijk worden teruggetrokken. Om ook die ontwikkeling mee te nemen, moet er

voor een wat grotere tijdsinterval worden gekozen. Tot slot is het dagelijkse aantal vacatures sterk afhankelijk van welke dag van de week het is. In het weekend worden er bijvoorbeeld minder vacatures geplaatst dan op een doordeweekse dag. Met een tijdsinterval van veertien dagen kunnen we voor dergelijke schommelingen corrigeren.

Flinke initiële daling

Figuur 1 laat voor de periode van 23 maart tot en met 29 april zien hoeveel van de in de afgelopen veertien dagen gepubliceerde vacatures er nog open stonden. In de periode die we bekijken zijn van een groot aantal oudere vacatures driemaal de plaatsingsdata veranderd. De tijdreeksen in de grafieken zijn hiervoor gecorrigeerd.

De grafiek laat zien dat het aantal vacatures tussen 23 maart en 6 april met 22 procent daalde. We schatten dat er, voorafgaande aan de coronacrisis, zo'n 1.400 per dag werden geplaatst. Begin april waren er nog slechts zo'n 850 vacatures per dag. Ook werden er een aantal uitstaande vacatures vroeger dan gebruikelijk weer ingetrokken.

Deze forse daling van het aantal vacatures signaleerden we in de blog die we 7 april publiceerden op de website van ESB (Belfi en Borghans, 2020). De vacatureddaling van 22 procent was toen forser dan die in het eerste kwartaal van de *double-dip crisis* in 2012 (–12 procent), en het eerste kwartaal van de *dotcom-crisis* in 2000 (–15 procent). Qua grootte was de daling in deze eerste twee weken vergelijkbaar met die van het aantal vacatures in het eerste kwartaal van de financiële crisis in 2008 (–23 procent).

De vraag was echter in hoeverre bedrijven hun vacatures om praktische redenen tijdelijk opgeschort hadden, en in hoeverre bedrijven werkelijk minder vacatures hadden.

Snel herstel

We zien nu dat een deel van de snelle daling waarschijnlijk ontstaan is door het tijdelijk *on hold* zetten van vacatures. Vanaf 7 april neemt het aantal vacatures weer toe. Het lijkt erop dat veel bedrijven en organisaties, door de persconferentie van Rutte op 31 maart, zijn gaan beseffen dat de lockdown nog wel eens heel lang zal kunnen duren, en dat het niet realistisch is om het plaatsen van vacatures uit te stellen totdat alles weer is genormaliseerd.

Vanaf 16 april neemt de groei in nieuwe vacatures opnieuw snel toe: tot en met 21 april stijgt het aantal vacatures met gemiddeld drie procent per dag. Mogelijk is deze

spurt een reactie op de berichten in deze periode dat de verspreiding van het coronavirus lijkt af te nemen. Het aantal vacatures stabiliseert zich dan enkele dagen, maar vanaf 25 april begint het aantal geplaatste vacatures weer langzaam te dalen.

Niet op het oude niveau

De opmerkelijke opleving van het aantal vacatures betekent niet dat de vacaturemarkt weer terug is op zijn oude niveau. De lichte daling die vanaf 21 april inzet suggereert namelijk dat de piek in de afgelopen weken deels een compensatie was voor de terugloop in het aantal vacatures tijdens de laatste weken van maart en de eerste week van april. Als die piek inderdaad de spiegel vormt van het dal ervoor, zou ongeveer de helft van de aanvankelijke vacaturevaling een uitstel betreffen, en de andere helft een werkelijk reductie. De vacaturevaling in de eerste twee weken van de coronacrisis van 22 procent zou dan op de langere termijn worden teruggebracht naar circa 11 procent.

Verschillen tussen beroepen

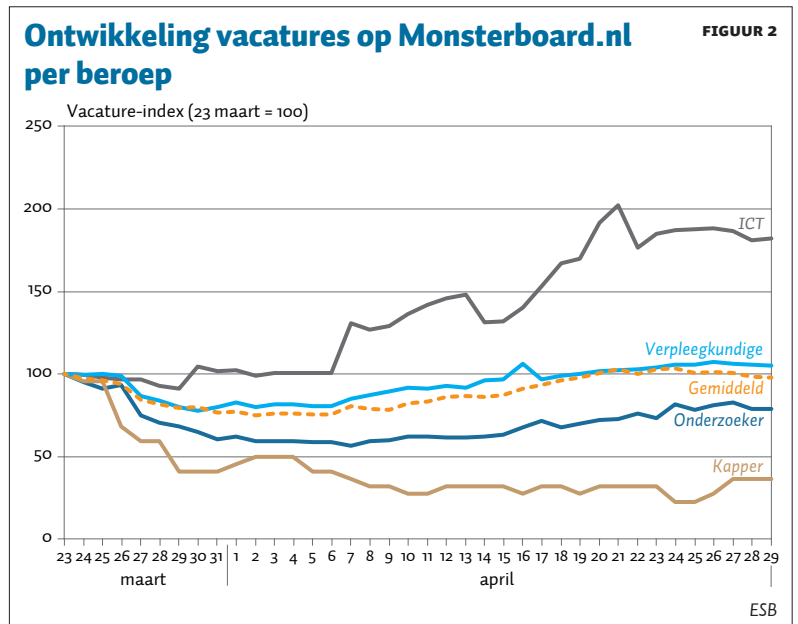
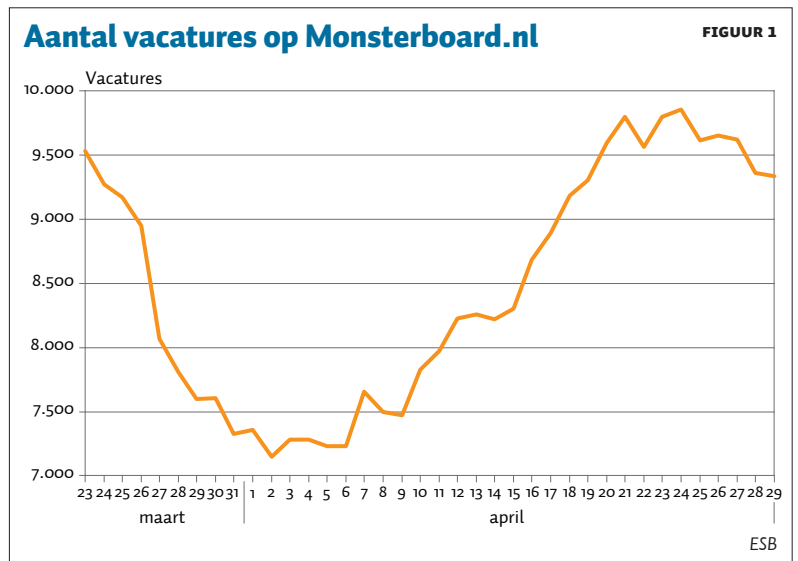
Aanvankelijk daalde het aantal vacatures in vrijwel alle beroepen (Belfi en Borghans, 2020). Na een aantal weken zien we echter verschillende patronen ontstaan in de ontwikkeling van het aantal vacatures. Figuur 2 toont voor vier beroepen de vacatureontwikkeling vanaf 23 maart.

Voor het beroep van onderzoeker zien we een herstel na de aanvankelijke daling, maar dit herstel is kleiner dan bij het gemiddelde patroon. Het aantal vacatures blijft duidelijk onder het niveau van 23 maart. Kennelijk zijn onderzoeksinstellingen nog terughoudend met het uitzetten van vacatures. Eenzelfde soort patroon observeren we voor schoonmakers, chauffeurs en juristen (niet in de figuur).

Bij kappers nemen we daarentegen alleen een daling waar in de vacaturecijfers. Hetzelfde geldt voor het beroep van sociaal werker (niet in de figuur). Dit is op zich niet verwonderlijk, aangezien de uitoefening van deze twee beroepen sterk door de *social distancing*-maatregelen beperkt wordt.

Een derde type patroon nemen we waar bij de ICT'ers. Hier is er nauwelijks sprake van een afname in het begin van de coronacrisis. En vanaf half april nam de vraag naar informatici juist enorm toe. Eenzelfde soort patroon is zichtbaar bij het beroep van winkelmedewerker (niet in de figuur). Mogelijk realiseerden veel bedrijven zich al snel na de eerste schok van de crisis dat ze juist deze mensen nu heel hard nodig hadden. Denk bijvoorbeeld aan de medewerkers in grote supermarkten en aan de informatici die de digitale omschakeling bij bedrijven en organisaties moesten bewerkstelligen.

Ten slotte is er een vierde type patroon zichtbaar aangaande het beroep van verpleegkundige. In eerste instantie was er ook bij deze beroepsgroep sprake van een forse afname in het aantal beschikbare vacatures, maar vanaf begin april is de vraag juist weer toegenomen en wordt het niveau bereikt van voor de coronacrisis. Hetzelfde geldt voor installatietechnici, bedrijfskundigen en accountants (niet in de figuur) – allemaal beroepen die slechts beperkt getroffen lijken te worden door de lockdown.

Tot besluit

De in eerste instantie forse daling in de vacature-aanwas lijkt deels een reflectie te zijn van de tijdelijke vacaturestop van bedrijven en organisaties. De daling die nu intreedt doet echter vermoeden dat die ook zeker het gevolg is van een economische crisis die nog lang niet voorbij is.

Literatuur

Belfi, B. en L. Borghans (2020) *Daling aantal vacatures al na twee weken even fors als in het eerste kwartaal van de kredietcrisis*. Blog op esb.nu, 7 april.